

Fra «Lausanne '74» og ut til all jorden . . .

Refleksjoner på veien –

AV SIGURD ASKE

Dette innlegget er ikke tenkt verken som en historisk oversikt eller som en teologisk analyse. Det er mer å betrakte som noen refleksjoner som kommer til oss mens vi er sammen på veien.

«Ut til all jorden» er som kjent Lausannebevegelsens målsetting. Guds ord og stemme skal høres overalt hvor der er mennesker. Så snart som det er mulig. Så praktisk og effektivt som det går an.

Nå startet naturligvis ikke moderne evangelisk misjon med den store Lausanne-kongressen i 1974. Det er vanlig å datere evangelisk misjon til 1792 og William Carey. Eller man velger som utgangspunkt det store kirkemøtet i Edinburg i Skottland i 1910. I 1910 fikk ihvertfall evangelisk misjon en inspirasjon som satte fart i planer og aktivitet. Og med menn som Robert A. Speer og John R. Mott ved roret seilte misjonsskipet for fulle seil i mange år.

Farten og intensiteten dabbet av med årene. Vi nådde vel et lavpunkt i 1960 årene. Da kom biskop J. A. T. Robinsons bok «Honest to God». I store deler av kristenheten ble den hilst velkommen som en slags ny åpenbaring av sentrale sannheter. I virkeligheten var jo boken og Robinsons teologi et frontalangrep på selve evangeliet.

Bedre var det ikke på den andre siden av Atlanterhavet. Der oppsto noe så selvmotsigende som «God is dead» teologien. Og jevnt over i den såkalte «ekumeniske verden», hvor Gud nok ikke var erklært død, så var han ikke å finne, verken i Bibelen eller i den etablerte kirke så mye som han var å finne i samfunnsprosessen. Verden var kirkens dagsorden. Programmet «Rapid Social Change» seilte for medvinds bør i 1960 årene. En forvekslet ofte det bibelske frelsesbegrep med sosial revolusjon og fornyelse.

Biskop Leslie Newbigin, kjent Sør-Indisk biskop og leder av Kirkenes Verdensråds avdeling for evangelisering og misjon i begynnelsen av 1960 årene, skriver i sin bok «Unfinished Agenda»: «The heart had gone out of the business». Sikkerlig en riktig diagnose. Protestantisk verdensmisjon hadde mistet både fart og retning.

Mot denne bakgrunn er det «Lausanne '74» fremstår. Mange

oppdaget ingenting før de ble innbudt til å delta i denne verdensbe-
givenhet hvor bortimot 4 000 mennesker var samlet i Lausanne,
Sveits, omkring verdensevangelisering og misjon. I virkeligheten
var nok kongressen slutt-stenen på en lengre prosess. Den begynte
historisk sett i Montreux i 1961, da Billy Graham hadde kalt sam-
men en mindre gruppe evangeliske kirkeledere til bønn og samtale.
Ut av dette kom Berlin-kongressen i 1966 og andre møter.

Mange av oss har tenkt oss Billy Graham som en hel-amerikansk
vekkelsesevangelist. Først etter hvert har vi oppdaget at han også
har helt andre dimensjoner. Kristenheten kommer til å være ham
dypt takknemlig for det innsyn han har hatt og de dristige initiativ
han har tatt. Et av dem var altså Lausanne kongressen i 1974.

Det er ingen tvil om at «*Lausanne '74*» satte verdensmisjonen på
de kristne kirkers dagsorden på en høyst utfordrende måte. «Ennå
har 2.7 milliarder mennesker ikke hørt evangeliet», var kallet fra
Lausanne.

Lausannepakten ble på en merkelig måte et missiologisk doku-
ment som slo igjennom i vide kretser. Den formulerte en klar for-
pliktelse på Bibel og misjon på en slik måte at det vant gjenklang
hos kristne verden over. En ny og pågående tone ble hørbar i mange
kristne kretser.

Og det underlige er at denne «*Lausanne-ånden*» spredte seg, ikke
bare til de amerikaniserte og fundamentalitiske kirkesamfunn. Bøl-
gen sopte langt inn i de såkalte «historiske kirker» og tangerte endog
de romersk-katolske strukturer. Det er for eksempel idag ikke gans-
ke få romersk katolske teologer og kirkeledere som med full person-
lig forpliktelse har skrevet under *Lausannepakten*. Det blir et gans-
ke vanskelig problem hvordan slike mennesker skal kategoriseres
når den neste verdenskongress for evangelisering skal gå av sta-
belen.

Omslaget i det internasjonale misjons- og kirke-klima etter 1974
var påtagelig. Og idag er det ytterst få teologer av klasse som vil stå
frem og tale Lausanne imot.

Moratorie-bølgen, som var så sterk og ensrettet i slutten av 1960
årene har helt lagt seg. Unntatt da for Chinas vedkommende. Men
endog her er det kanskje ikke Chinas egne ledere som forfekter den
totale moratorie-tanke. Det er heller et utvalg av vestens teologer
som taler på Chinas vegne, ofte før de selv har hatt anledning til å
sitte ned sammen med kirkelederne i China og drøfte denne saks
mange aspekter og sider.

Jeg har jo selv hørt på et internasjonalt kirkemøte at biskop K. H. Ting skulle ha en helt ny oppfatning av Jesu misjonsbefaling: at det er den kinesiske kirke som idag representerer de Jesu disipler som har fått befaling om å forkynne evangeliet for kineserne i China. Vi andre kan som tilskuere hvile på årene.

Men i oktober ifjor hadde jeg mulighet til å være sammen med biskop Ting og flere av hans nære kolleger i flere dager. Under våre samtaler tok vi opp nettopp dette. Og biskop Ting sa klart og tydelig at han og hans kollegers betenkeligheter omkring utenlandsk deltakelse i evangelisering i China, og spesielt hva kristne radioprogram utenfra inn i China angår, er av pragmatisk art. Betenkelighetene er begrunnet i den nåværende situasjon i landet. De er ikke av missiologisk art. Og det er jo noe de fleste av oss kan forstå.

Det er Lausannebevegelsens store fortjeneste at ingen idag hvor som helst i verden behøver å føle seg teologisk akterutseilt om han/hun bekjenner seg til mottoet «la all jorden høre Hans røst!» Ytterst sjelden, om noengang, i verdens historie har et enkelt «kirkemøte» hatt slik en verdensvid og positiv innflytelse.

Uten her å kunne gå inn i en analyse av hvor den egentlige dynamikk i Lausannebevegelsen ligger, kan en peke på den helt unike pressedekning «*Lausanne '74*» fikk, som en vesentlig faktor. Neppe noe verdensmøte har fått en slik presse- og medie-dekning. Informasjons- og presse-budsjettet var i 1974 på US \$ 350 000, hva i dagens dollar verdi trolig ville overstige en million. Det var den erfarne og dynamiske medie-mannen Warrick Olson fra Australia som sto for den faglige oppbygging av dette veldige apparat. Akkurat i disse dager har vi igjen fått ham med som formann i den nyvalgte Communication Working Group i Lausannebevegelsen. Nettopp med tanke på den planlagte verdenskongress i 1989.

Det tjener ingen god hensikt å nekte for at Lausannebevegelsen har vært inne i en noe usikker periode de siste tre-fire årene. Vi mistet noe av bevegelsens internasjonale preg da hovedkontoret ble flyttet fra London til Charlotte, North Carolina, i 1985. Samtidig fikk vi en dominerende amerikansk bemanning i ledelsen.

Nå er det igjen sterkere vind i seilene, det er kraftigere dur i motoren, og et mer internasjonalt mannskap er på dekk. Dette har noe med bevegelsens identitet og integritet å gjøre.

Den friske vind i seil og den nye dur i motoren skyldes nok ikke minst at planene for en ny verdenskongress for misjon og evangelisering har tatt form. Stedet og tidspunktet er nå klart: det blir i Lau-

sanne 11–20 juli, 1989. Med øynene vendt mot «*Lausanne '89*» er det kommet ny giv i saker og ting.

Lausannebevegelsen har også fått sin nye International Director, en mann født og oppvokst i China. Thomas Wang er fra Nord-China. Han tilhørte i sin tid den kjente evangelist Wang Ming-tao's menighet. De siste 10 år har han ledet den kinesiske evangeliseringsbevegelse som har samlet tusener av kristne kinesere utenfor China, og som omfatter tusener av kinesiske menigheter over hele verden. Det er en ekte avlegger av «*Lausanne '74*». De 70 kinesiske deltagerne i «*Lausanne '74*» kom sammen under kongressen og ble enige om å starte opp en kinesisk bevegelse av denne art. Den har nå et årlig budsjett på flere millioner norske kroner, og har ved sitt hovedkvarter i Hongkong en stab på 40 ansatte.

Vi som har møtt Thomas Wang etter han sa ja til kallet om å bli Lausannebevegelsens International Director, har fått en sterk følelse av at han er rette mannen på en viktig plass. Han kommer til stillingen med en fast forpliktelse på å miste verken fart eller retning. Og så vil han ha hjelp.

Mens «*Lausanne '74*» kom til oss som et dekket bord, planlagt, forberedt og betalt av amerikanerne, kommer Thomas Wang nå til oss med bønn om hjelp. Og det er dimensjoner over denne prosessen som kan ta pusten fra noen og hver.

Folk tenker gjerne først på penger når det gjelder en slik storkonferanse. Det er neppe rimelig at Billy Graham Association denne gang vil dekke noen stor del av omkostningene. Men andre amerikanere har satt i gang. Målet er å samle inn US \$ 18 millioner. Den kjente kirkeleder og misjonsmann Tom Zimmerman står for dette spesielle oppdrag.

Det er viktig at hele den kristne verden blir med på finansieringen av «*Lausanne '89*». Samtidig er det viktig at pengene ikke får diktere programmet for konferansen.

Og avgjørende er det at «*Lausanne '89*» ikke blir det store og ene mål i horisonten. Horisonten må videre ut. «*Lausanne '89*» må bli springbrettet evangeliske kristne trenger for å komme ut i all verden med evangeliet om Ham, som er veien, sannheten og livet. «*Lausanne '89*» ser fremover til år 2000 og til verdens ende.

«*Lausanne '89*» vil bli en stormønstring av kristne fra alle stammer, tungemål og kirker. Lausanne-pakten skal ikke brukes som en skriftlig test på evangelisk ufeilbarlighet. *Den er en varm og åpen innbydelse til kristen forpliktelse på bibelsk grunn.*

Hvor åpen blir kongressen? Det er vel plassen som dikterer det. Stort over 6 000 faste deltagere kan en neppe regne med, selv om konferansesenteret i Lausanne er betydelig utvidet og forbedret siden 1974. Det er vel bestemt at bare 30 % av dem som var med i 1974 får komme denne gangen. Faklene skal tennes og bæres videre til nye generasjoner.

Det blir sikkert en storsamling av kristne mennesker. Men blir det også aktuelt å invitere et begrenset antall ikke-kristne til en slik konferanse? Formålet med konferansen er jo evangelisering, og det kan neppe skade de kristne på konferansen å være seg bevisst at de fremdeles befinner seg blant ikke-kristne mennesker.

Thomas Wang får en kjempeoppgave bare i dette å bygge opp en virkelig faglig kvalifisert og skikkelig internasjonal stab i Lausanne. Storparten av disse må være på plass innen utgangen av 1987, nøkkelstillingene skal være belagt så tidlig på året som bare mulig. Også vi i Norge bør være forberedt å avgjøre noen av våre beste folk. Vi vil neppe tape på en slik innsats. En slik innsats høster innsikt og inspirasjon.

«*Lausanne '89*» står og faller med hvorvidt programmet blir fokusert omkring helt vitale og avgjørende felt innen verdens-evangeliseringen. Det ville være sløsing med penger og tid om dette ble en slags «*Lausanne II*». Vi trenger noe ganske annet enn en god kopi. Et flaut ekko av noe som engang var stort og viktig kan vi ikke tåle.

Man kan reise spørsmålet om man istedetfor å bruke fly og jernbane for å bringe 6 000 mennesker fra alle verdensdeler til Sveits heller burde gjøre bruk av satelitter og parabolantenner, og organisere en 50 eller 100-delt spredt konferanse verden over. Og koble det hele sammen til en mediebegivenhet fokusert om Lausanne.

Det er ihvertfall klart at en «*Lausanne '89*» ikke vil kunne gå av stabelen uten en ganske omfattende radio- fjernsyn og medie-dekning. Hoved-arenaen blir i Lausanne. Men «lillesal-overføringer» vil måtte bli arrangert på flere steder.

Hvert sted må også kunne tenkes å kjøre sitt eget spesial-program som tar opp høyaktuelle problemstillinger i sin spesielle sammenheng.

Hva er de virkelig store utfordringene vi står overfor idag?

Langt oppe på denne listen kommer **STORBYUTFORDRINGEN**. I flere år nå har Lausannebevegelsen hatt sin ambulerende storby-ekspert, professor dr. Ray Bakke. Ved sin innsikt og sin kunnskap og sjarmerende måte å presentere det hele på, har denne

mannen fasinert forsamlinger over hele verden.

Storbyene produserer «sub-kulturer» som på en mystisk måte trekker unge mennesker inn i levevaner og tankebaner som baster og binder dem i bruk av penger og tid på vei mot egen undergang. De blir etterhvert nesten utilgjengelig for normal kristen omsorg.

Verdensangelisering idag er i sannhet storbyangelisering. Det krever enormt av innsikt, og enda mer av innsats og menneskelig omsorg, og villighet til å omstille seg og ta på seg uvant og risikabelt ansvar.

«LYKKETEOLOGIEN» (alias HERLIGHETSTEOLOGIEN) må under lupen, og sees på med skarpe og kjærlige øyne. Denne misformede frukt på Vestens velstandstre må granskes av fagfolk. Noe ur-hedensk har her vokst frem, og utrolig ufortjent fått mye teologisk velsignelse. Jeg tror jo selv at dette psykologiske fenomen har mer tilfelles med Ronald Reagan's kullsviertro på effektivitet og resultat enn med Bibelens lidelsens mann.

Jeg må alltid tilbake til andre verdenskrig på Papua Ny Guinea for å finne et sekulært sidestykke til denne overfladiske «Mercedes Benz tankegangen». Vi husker kanskje hvordan ur-befolkningen på Ny Guinea fra sine gjemmesteder høyt over havnen hvor de allierte troppestyrker gikk i land, nøye noterte seg hvordan troppene stilte opp og foretok forskjellige øvelser frem og tilbake på stranden, inn-til himlen åpnet seg og fly og helikoptere kom tilsyne med nedslipp av mat og drikke og utstyr av alle slag. Ur-innvånerne mente dette var rituelle øvelser som også de selv kunne kopiere med samme resultat. Men deres berømte «Cargo-cult» bragte dem dessverre verken mat eller utstyr, bare den største frustrasjon og skuffelse.

Disse farlige tanker kommer i våre dager flyvende over hav og land, og daler ned i vårt isolerte land og lune stuer via satellitt og kabel-tv. Uten at de fleste av oss har riktig fulgt med i den rivende utvikling har vi ved å gi fra oss noen hundrelapper blitt betalende medlemmer av en global informasjons- og underholdnings-klubb. Vi får en underholdningsvinkel på alt som skjer i denne verden.

«Lausanne '74» sa noe fundamentalt fornuftig og sant om forholdet mellom evangelieforkynnelse og kristen omsorg. Spenningen på dette krysningsfelt er fremdeles ganske merkbar, og stillingen er langt fra tilstrekkelig avklart. PROCLAMATION AND DEVELOPMENT må opp på saklisten i Lausanne 1989.

Og så er mange av oss opptatt med VERDENSMISJONENS HIMALAYA – CHINA. Denne underlige nasjon hvor kirkeveksten

slår alle såkalte kristne land: et kommunistisk land med fulle kirker, og skrikende behov for bibler og kristen opplæring. Og hvor ungdom går i kirke fordi de finner prestens preken mer spennende enn partisekretærens indoktrinering.

Apropos China. Det må her noteres at Norsk Misjonsråd i det Herrens år 1986 tok skrittet til å etablere et Norsk Kina Institutt på Fjellhaug. Dette er et prisverdig tiltak med store muligheter, både for norsk misjon og for norsk samkvem med China på områder som handel og industri.

Norge har også tatt initiativet til det kristelige radio prosjektet *Kairos Communication Service*. Sendingene begynte 4. mai i år. På kortbølge og mellombølge har sendingene to definerte lytter-grupper: de kristne skal nås med pedagogisk utarbeidede bibel-innføringsprogram; den såkalte «tapte generasjon» av yngre eks-maoister skal hjelpes til å finne livets mål og mening. Det Norske Misjons-selskap, Frikirken og Strømmestiftelsen er foreløpig de norske samarbeidspartnere i dette internasjonale og evangeliske tiltak, som teologisk funderer seg på Lausanne-pakten.

I det hele tatt er perspektivet «La all jorden høre Hans røst» så full av utfordring at ingen kristen behøver sitte henslengt i godstolen for mangel på oppgaver.